

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا
وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ
وَمَا يَرْزُقْهُ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا
يُضَاعِفْ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرًا
وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ
سُوفَ نَجْزِيَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
عَذَابًا أَلِيمًا

دانشکده علوم اداری و اقتصادی

گروه علوم سیاسی

عنوان پایان نامه :

بررسی سازوکارهای اشاعه هنجارهای انقلاب اسلامی ایران بر شکل گیری هویت انتفاضه در

فلسطین

نگارش :

مرتضی حسین زاده عیش آبادی

ارائه شده جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته علوم سیاسی

گرایش علوم سیاسی

استاد (استادان) راهنما :

دکتر احمد محقر

استاد (استادان) مشاور :

محمد جواد رنجکش

۱۳۹۱/۱۱/۱۴

تعهدنامه

اینجانب مرتضی حسین زاده عیش آبادی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته علوم سیاسی دانشکده علوم

اداری و اقتصادی دانشگاه فردوسی مشهد نویسنده پایان نامه: بررسی سازو کارهای اشاعه هنجارهای انقلاب اسلامی ایران

بر شکل گیری هویت انتفاضه در فلسطین تحت راهنمایی آقای دکتر احمد محقر متعهد می شوم :

- تحقیقات در این پایان نامه توسط اینجانب انجام شده است و از صحت و اصالت برخوردار است.
- در استفاده از نتایج پژوهشهای محققان دیگر به مرجع مورد استفاده استناد شده است.
- مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون توسط خود یا فرد دیگری برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی در هیچ جا ارائه نشده است.
- کلیه حقوق معنوی این اثر متعلق به دانشگاه فردوسی مشهد می باشد و مقالات مستخرج با نام « دانشگاه فردوسی مشهد » و یا « Ferdowsi University of Mashhad » به چاپ خواهد رسید.
- حقوق معنوی تمام افرادی که در به دست آمدن نتایج اصلی پایان نامه تاثیر گذار بوده اند در مقالات مستخرج از رساله رعایت شده است.
- در کلیه مراحل انجام این پایان نامه ، در مواردی که از موجود زنده (یا بافتهای آنها) استفاده شده است ضوابط و اصول اخلاقی رعایت شده است.
- در کلیه مراحل انجام این پایان نامه ، در مواردی که به حوزه اطلاعات شخصی افراد دسترسی یافته یا استفاده شده است، اصل رازداری ، ضوابط و اصول اخلاق انسانی رعایت شده است.

امضای دانشجو

مالکیت نتایج و حق نشر

کلیه حقوق معنوی این اثر و محصولات آن (مقالات مستخرج ، کتاب، برنامه های رایانه ای ، نرم افزارها و تجهیزات ساخته شده) متعلق به دانشگاه فردوسی مشهد می باشد . این مطلب باید به نحو مقتضی در تولیدات علمی مربوطه ذکر شود.

استفاده از اطلاعات و نتایج موجود در پایان نامه بدون ذکر مرجع مجاز نمی باشد

متن این صفحه نیز باید در ابتدای نسخه های تکثیر شده وجود داشته باشد ..

پایان نامه حاضر تحت عنوان: بررسی سازوکارهای اشاعه هنجارهای انقلاب اسلامی ایران بر شکل گیری هویت انتفاضه در فلسطین

توسط آقای مرتضی حسین زاده عیش آبادی دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد رشته علوم سیاسی تهیه و به هیأت داوران ارائه گردیده ، مورد تایید کمیته تحصیلات تکمیلی گروه می باشد.

مدیر گروه علوم سیاسی :

محمد جواد رنجکش

امضاء
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ دفاع 91/11/14. نمره :۱۷..... درجه ارزشیابی :بسیار خوب

غیر قابل قبول	قابل قبول	خوب	بسیار خوب	عالی
12 کمتر	12-14	14-16	16-18	18-20

اعضاء هیأت داوران:

ردیف	نام و نام خانوادگی	هیأت داوران	مرتبۀ علمی	امضاء
1	احمد محقر	استاد راهنما	استادیار	
2	محمد جواد رنجکش	استاد مشاور	استادیار	
3	مرتضی مشادی	استاد مدعو	استادیار	
4	مهدی نجف زاده	استاد مدعو	استادیار	

تقدیرنامه

من لم یشکر المفلوق لم یشکر الفالق

بدین وسیله مراتب تشکر و امتنان خود را از کلیه اساتید خود به ویژه جناب

آقای دکتر احمد مقدر و دکتر محمد جواد رنجکش که در تهیه و تدوین این

پایان نامه مرا یاری نموده‌اند، ابراز می‌دارم.

9

بدین وسیله مراتب تشکر و امتنان خود را از مساعدت و همراهی همسرم

در تهیه و تدوین این پایان نامه ابراز می‌دارم. زیرا که اگر شکیبایی

و کمک‌های وی نبود، این مهم تحقق نمی‌یافت.

دانشکده علوم اداری و اقتصادی

چکیده پایان نامه / رساله

شماره دانشجویی: ۸۷۱۳۳۵۰۳۳	نام و نام خانوادگی دانشجو: مرتضی حسین زاده عیش آبادی
استاد راهنمای دوم:	استاد راهنمای اول: دکتر احمد محقر
استاد مشاور دوم:	استاد مشاور اول: دکتر مهرداد جواد رنجکش
رشته تحصیلی: علوم سیاسی	گروه آموزشی: علوم سیاسی
تاریخ دفاع: ۱۳۹۱/۱۱/۱۴	گرایش: علوم سیاسی
درجه ارزشیابی رساله/ پایان نامه: ۱۷	تعداد صفحات پایان نامه: ۱۱۶

عنوان رساله/ پایان نامه:

بررسی سازوکارهای اشاعه هنجارهای انقلاب اسلامی ایران بر شکل گیری هویت انتفاضه در فلسطین

واژگان کلیدی:

اشاعه، هنجارهای انقلاب اسلامی، هویت، انتفاضه، فلسطین

چکیده:

انتفاضه، کنش تاریخی، سرنوشت ساز و بدیع مردم سرزمین‌های اشغالی فلسطین در سال‌های پایانی دهه‌ی هشتاد میلادی می‌باشد. حضور گسترده و فراگیر همه‌ی اقشار فلسطینی‌های ساکن در اراضی اشغالی در این حرکت عظیم، در میدان مبارزه رودرو با اشغال‌گران صهیونیست و بر پایه ارزش‌ها و هنجارهای اسلامی، حکایت از تکوین هویتی جدید در میان مردمان آن سامان داشت، که آنان را به این کنش جدید وا داشته بود. توالی و تقارن انتفاضه فلسطین با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، به اذعان صاحب نظران عرصه سیاست و اندیشمندان فلسطینی ناشی از اشاعه‌ی هنجارهای انقلاب اسلامی در سرزمین‌های اشغالی می‌باشد. لذا به نظر می‌رسد همگونی فرهنگی و دینی مردم فلسطین با مردم ایران، سبب گشت تا هنجارهای انقلاب اسلامی به آسانی در میان فلسطینی‌های ساکن در اراضی اشغالی گسترش و آنان را از خمودگی رها و به کنش وا دارد. همچنین وجود دشمنی مشترک همچون رژیم صهیونیستی بین انقلاب اسلامی ایران و فلسطینی‌ها و توجه زیادی که انقلاب اسلامی از ابتدای پیروزی به مسئله فلسطین و مردم فلسطین نشان داد، باعث شد نگاه جوانان فلسطینی به ایران دوخته شود، و بالاترین میزان همدلی و همراهی با ایران اسلامی شکل گیرد.

امضا استاد راهنما

فهرست مطالب

فصل اول : مقدمه و کلیات طرح تحقیق.....	۱۰
۱-۱- مقدمه	۱۱
۱-۲- طرح مسئله	۱۲
۱-۳- سوال تحقیق	۱۴
۱-۴- فرضیه تحقیق	۱۴
۱-۵- تعریف مفاهیم کلیدی تحقیق	۱۴
۱-۵-۱- انتفاضه	۱۴
۱-۵-۲- هویت	۱۵
۱-۵-۳- اشاعه	۱۵
۱-۶- روش تحقیق	۱۵
۱-۷- پیامد تحقیق	۱۶
۱-۸- بررسی ادبیات موضوعی تحقیق	۱۶
۱-۸-۱- کتاب ها	۱۶
۱-۸-۲- پایان نامه ها	۳۷
۱-۹- روش جمع آوری اطلاعات	۳۹
۱-۱۰- ساماندهی پایان نامه	۳۹
فصل دوم : طرح نظری	۴۰
۲-۱- مقدمه	۴۱
۲-۲- سازه انگاری (constructivism)	۴۲
۲-۳- ساختارهای فکری و بیناذهنی	۴۵
۲-۴- هویت	۴۶
۲-۵- تعامل ساختار و کارگزار	۴۷
۲-۶- اشاعه	۴۷
۲-۷- نتیجه گیری	۴۹
فصل سوم : تاریخچه مبارزات مردم فلسطین با اشغالگران صهیونیستی	
.....	۵۱
۳-۱- مقدمه	۵۲
۳-۲- واکنش مردم فلسطین در قبال اشغال فلسطین	۵۳

- ۱-۲-۳- دوره‌ی اول (سال‌های ۱۹۱۸ تا ۱۹۴۸ م) ۵۳
- ۲-۲-۳- دوره‌ی دوم (سال‌های ۱۹۴۸ تا ۱۹۶۷ م) ۵۷
- ۱-۲-۲-۳- جنگ ۱۹۴۸ ۵۷
- ۲-۲-۲-۳- جنگ ۱۹۵۶ ۵۸
- ۳-۲-۲-۳- جنگ ۱۹۶۷ ۵۹
- ۳-۲-۳- دوره‌ی سوم (سال‌های ۱۹۶۴ تا ۱۹۸۷ م) ۶۰
- ۱-۳-۲-۳- سازمان الفتح ۶۱
- ۲-۳-۲-۳- الصاعقه ۶۱
- ۳-۲-۳-۳- جبهه‌ی دمکراتیک خلق برای آزادی فلسطین .. ۶۱
- ۴-۳-۲-۳- جبهه‌ی خلق برای آزادی فلسطین ۶۱
- ۵-۳-۲-۳- جبهه‌ی خلق برای آزادی فلسطین (فرماندهی کل) ۶۲
- ۶-۳-۲-۳- جبهه‌ی آزادی‌بخش فلسطین ۶۲
- ۴-۲-۳- ناکامی مبارزات گروه‌های فلسطینی تا قبل از انتفاضه
۶۲
- ۱-۴-۲-۳- اختلافات ایدئولوژیکی ۶۲
- ۲-۴-۲-۳- اختلاف در خط مشی مبارزه ۶۲
- ۳-۴-۲-۳- نداشتن رهبری واحد ۶۳
- ۴-۴-۲-۳- وابستگی گروه‌های مبارز به کشورهای عربی ۶۳
- ۵-۴-۲-۳- مقطعی بودن مبارزات ۶۳
- ۳-۳- نتیجه‌گیری ۶۴
- فصل چهارم : ویژگی‌های انقلاب اسلامی..... ۶۵**
- ۱-۴-۴- مقدمه ۶۶
- ۲-۴-۴- دین اسلام نیروی محرک اصلی انقلاب ۶۷
- ۳-۴-۴- بسیج گسترده سیاسی- اجتماعی ۷۰
- ۴-۴-۴- امام خمینی طراح، ایدئولوگ، معمار، مدیر و مجری انقلاب اسلامی ۷۳
- ۵-۴-۴- دفاع از مظلومان و حمایت از فلسطینیان ۷۵
- ۶-۴-۴- نتیجه‌گیری ۷۹

فصل پنجم : انتفاضه فلسطین و سازوکارهای اشاعه هنجارهای انقلاب

- اسلامی ایران..... ۸۰
- ۵-۱- مقدمه ۸۱
- ۵-۲- انتفاضه ۸۱
- ۵-۳-زمینه‌های پیدایش انتفاضه ۸۳
- ۵-۳-۱-نامامیدی مردم فلسطین از مبارزات سازمان‌ها و گروه‌های فلسطینی..... ۸۳
- ۵-۳-۲-قطع امید از اقدامات سایر کشورها و مجامع بین‌المللی ۸۴
- ۵-۳-۳- پیروزی مقاومت اسلامی در لبنان ۸۵
- ۵-۳-۴-سیاست‌های سرکوبگرانه‌ی اسرائیل ۸۶
- ۵-۴-سازمان‌های مبارز در انتفاضه ۸۷
- ۵-۴-۱-جنبش جهاد اسلامی..... ۸۷
- ۵-۴-۲-حماس..... ۸۸
- ۵-۵-ویژگی‌های انتفاضه ۸۹
- ۵-۵-۱-اسلامی شدن مبارزات..... ۸۹
- ۵-۵-۲-نقش مساجد در مبارزات..... ۹۰
- ۵-۵-۳-انتقال مبارزات از خارج به داخل سرزمین‌های اشغالی ۹۱
- ۵-۵-۴-مردمی و فراگیر شدن مبارزه ۹۳
- ۵-۶-دستاوردهای انتفاضه ۹۴
- ۵-۶-۱-دستاوردهای انتفاضه در داخل اراضی اشغالی فلسطین ۹۵
- ۵-۶-۲-دستاوردهای انتفاضه بر علیه رژیم اشغال‌گر قدس ۹۶
- ۵-۶-۳-دستاوردهای انتفاضه در سطح منطقه‌ای و جهانی..... ۹۷
- ۵-۷-سازوکارهای اشاعه‌ی هنجارهای انقلاب اسلامی در میان مردم فلسطین..... ۹۸
- ۵-۷-۱-دین مشترک..... ۹۹
- ۵-۷-۲- دشمن مشترک..... ۱۰۱

۱۰۳.....	نتیجه گیری	۸-۵-
۱۰۵.....	نتیجه گیری	
۱۱۱.....	منابع	

فصل اول

((مقدمه و کلیات طرح تحقیق))

گذشت بیش از شصت سال از اشغال سرزمین فلسطین توسط صهیونیست‌ها باعث نشد تا یاد و خاطره‌ی این سرزمین از اذهان برود و به فراموشی سپرده شود. در این سالیان طولانی سرزمینی‌های اشغالی شاهد حوادث ریز و درشت بی شماری بوده که نه تنها مردم آن سامان بلکه مردم سایر نقاط جهان را نیز متأثر نموده است. شاید به توان گفت در این سال‌ها روزی نبوده است که صفحات روزنامه‌ها و یا رسانه‌های صوتی و تصویری جهان از خبرهای این نقطه از جهان خالی بوده باشد و مردم سایر نقاط جهان را به واکنش و انداخته باشد. چاپ و انتشار صدها و یا هزاران مقاله و کتاب درباره فلسطین و حوادثی که بر آن گذشته است، نشان از توجه و اهتمام پژوهش‌گران در سطح جهان به این قضیه دارد. هرکدام از آن‌ها سعی نموده است تا از منظری خاص به این مسئله بنگرند و با کاربرست رهیافت‌های گوناگون در جهت روشن ساختن زوایای تاریک و پنهان حوادث و اتفاقات روی داده در این سرزمین تلاش نمایند. وقوع انتفاضه در سال ۱۹۷۸ میلادی در سرزمین‌های اشغالی بار دیگر نگاه جهانیان را به سمت فلسطین و مردم آن سامان معطوف نمود. ویژگی خاص این حرکت، تمایز آن با مبارزات قبلی مردم فلسطین و نمادهای برگرفته شده در آن حکایت از ماهیت و درون مایه جدید آن داشت. لذا پژوهش‌گران عرصه سیاست را واداشت تا در مورد این رخداد واکاوی نموده و به دنبال کشف علل و عوامل موثر در پیدایش انتفاضه باشند. علیرغم تلاش‌های بی شمار صورت گرفته در این عرصه، به نظر می‌رسد هنوز زوایای ناشناخته‌ای وجود دارد که نگاه ویژه و مجدد پژوهش‌گران را می‌طلبد. این پژوهش در این راستا گام برمی‌دارد و تلاش دارد تا از منظری جدید به این حادثه بنگرد و در حد توان و مقدمات صفحه‌ی جدیدی به کارنامه‌ی فعالیت‌های گذشته بیفزاید.

۲-۱- طرح مسئله

به دنبال اشغال فلسطین توسط صهیونیست‌ها و تاسیس رژیم اسرائیل در آن سرزمین در سال ۱۹۴۸ میلادی و شناسایی آن توسط قدرت‌های بزرگ، بحران فلسطین وارد مرحله تازه‌ای گردید و از حالت ملی و منطقه‌ای خارج گردید و به صورت یک معضل بین‌المللی خود را نشان داد. این سرزمین شاهد چهار جنگ منطقه‌ای و بین‌المللی بوده که در این جنگ‌ها دولت‌های دیگر نیز نقش داشته‌اند. در کنار این جنگ‌های بین‌الدولی، نهضت‌های آزادی‌بخش و ایدئولوژی‌های متفاوت با هدف آزادسازی سرزمین فلسطین عموماً به صورت چریکی و پارتیزانی شکل گرفته است. صرف نظر از حرکت شیخ عزالدین قسام که ماهیت اسلامی داشت، کلیه‌ی این نهضت‌ها جنبه‌ی ناسیونالیستی داشته و علی‌رغم اهمیت دینی این سرزمین اسلامی، از انرژی اعتقادات و باورهای دینی مردم بهره برداری لازم به عمل نیامد و عموماً با شکست مواجه گردید. یکی از ضعف‌های عمده‌ی سازمان‌ها و حرکت‌های فلسطینی پیش از وقوع انتفاضه در سال ۱۹۸۷ میلادی، نادیده گرفتن مردم و عدم اتکاء به آموزه‌های نجات بخش دین اسلام به عنوان یک عامل تأثیرگذار در مبارزه بوده است. اصالت و اولویت مصالح سازمانی و اتکای بیش از حد به سلاح و شیوه‌های تاکتیکی و نظامی مبارزاتی و دل‌خوشی به کمک‌های دولت‌های عربی، مبارزان و مبارزات فلسطینی را روز به روز از مردم فلسطینی ساکن در سرزمین‌های اشغالی جدا کرد و مبارزات تنخه‌گرایانه چریکی را به راهبرد اصلی مبدل ساخت. این جدایی موجب از دست رفتن پایگاه و ارتباط مردمی گروه‌ها و سازمان‌های فلسطینی و جایگزین شدن منافع دول خارجی به جای مردم شد. از طرف دیگر عدم وجود رهبری فراگیر و مردمی به دلایل ذکر شده، موجب گسست و از هم پاشیدگی اندک توان نهفته در میان مردم و مبارزان فلسطینی شد. نسل سوم جنبش فلسطین که نیروهای اصلی انتفاضه را تشکیل می‌دادند، از گذشته تجربه‌ای عینی نداشته و آثار گذشته را نیز در زندگی خود ناکام یافتند. پیروزی انقلاب اسلامی در ایران با اتکا به نیروی مردمی و در پرتو آموزه‌های رهایی‌بخش دین اسلام

بخشید و بر تأثیرگذاری در زمینه آرمان‌ها و اهداف خود بر کشورها و نهضت‌های اسلامی چون فلسطین افزود. با توجه به این که رهیافت سازه‌انگاریا ولویت اصلی را به انگاره‌ها و اندیشه‌ها می‌دهد و تمرکز اصلی‌اش بر روی اعتقادات بین‌الذنهانی که در سطح گسترده میان مردمان جهان مشترک است، قرار می‌دهد. بر این باور است که منافع و هویت‌های انسان‌ها از طریق اعتقادات مشترک شکل گرفته و تبیین می‌شوند و نیز هویت‌ها و هنجارها در شکل‌گیری منافع و کنش‌ها نقش تعیین‌کننده دارند. براین اساس، برای بررسی نحوه تأثیرگذاری انقلاب اسلامی بر انتفاضه مردم فلسطین، رهیافت سازه‌انگاری را به‌عنوان چهارچوب نظری پژوهش در پایان‌نامه حاضر برگرفته‌ایم و در قالب آن تأثیر انقلاب اسلامی را بر دو مؤلفه‌ی «احیای هویت اسلامی» و «تغییر شیوه مبارزاتی مردم فلسطین» [انتفاضه] مورد تامل و بررسی قرار خواهیم داد.

۳-۱- سوال تحقیق

انقلاب اسلامی ایران چگونه بر شکل‌گیری انتفاضه تأثیرگذار بوده است؟

۴-۱- فرضیه تحقیق

به نظر می‌رسد انقلاب اسلامی ایران با عنایت به دربرگیری آموزه‌های هنجاری / معنایی و اشاعه این هنجارها، موجب احیاء هویت اسلامی و تغییر شیوه‌ی مبارزاتی مردم فلسطین و روی آوردن آن‌ها به حرکت انتفاضه گردید.

۵-۱- تعریف مفاهیم کلیدی تحقیق

۱-۵-۱- انتفاضه: واژه‌ای عربی است که از ریشه «نَفَضَ» به معنای جنبش، لرزش، انقلاب، غبارروبی، قیام علیه رخوت و رکود پیش از انقلاب و حرکت همراه با نیرو و شتاب می‌باشد» (آقابخشی، ۱۳۸۹: ۱۷۰). «انتفاضه واژه‌ای است که از سال ۱۹۸۷ میلادی مقارن با سال ۱۳۶۶ هجری شمسی وارد ادبیات انقلابی- سیاسی شده است. پیش از این زمان لفظ انتفاضه فقط در کتاب‌های لغت مشهود بود. انتفاضه حرکت خودجوش و فراگیر و پایدار مردم مسلمان فلسطین است. حرکت انتفاضه پیش از آن که یک حرکت نظامی و سیاسی باشد یک حرکت دینی و فرهنگی است. حرکتی است که در آن مردم با تکیه بر باورهای دینی خود به میدان آمدند» (کدیور، ۱۳۷۲: ۱۷).

نویدبخش راهی نو بر پایه بازگشت به هویت اسلامی بود که نسل سوم ملت فلسطین را از سرگشتگی نجات می‌داد. غرب ستیزی انقلاب اسلامی و موضع روشن رهبران آن در قبال موضوع فلسطین و مبارزه با اسرائیل به‌عنوان استراتژی محوری آن، این امید را مضاعف می‌ساخت و از طرفی مبارزات مردم جنوب لبنان در برابر اسرائیل و مقاومت مثال زدنی آن‌ها که در نهایت اسرائیل را مجبور به تخلیه‌ی جنوب لبنان کرد، در کنار مرزهای فلسطین اشغالی پیام‌های روشنی برای فلسطینیان داشت. ملت فلسطین در چنین فضایی از تحولات بین‌المللی متأثر از انقلاب اسلامی، به هویت اسلامی و ارزش‌های فراگیر مشترک میان امت اسلامی بازگشت نمود و اندیشه اتکا به اسلام و حرکت از درون را مورد توجه قرار داد. انتفاضه، بازگشت مردم فلسطین به هویت اسلامی خود و باور بر این نکته بود که تنها در قالب فرهنگ جهاد و شهادت که در دین اسلام بر آن تاکید شده می‌توان با صهیونیست‌ها به مبارزه برخاست و به پیروزی رسید. شهید فتحی شقاقی رهبر گروه جهاد اسلامی فلسطین، انتفاضه را نتیجه‌ی طبیعی چهار عامل می‌داند: «الف. اشغال سرزمین فلسطین به‌دست صهیونیست‌ها و تلاش برای نابودی هویت فرهنگی، ساختار سیاسی و اقتصادی از طریق تمسک به آثار قدیمی یهودیان، مصادره‌ی سرزمین‌ها، کشتار، شکنجه، قتل و آواره ساختن مردم و همچنین نابودسازی آثار اسلامی. ب. انتفاضه از سلسله‌ی طبیعی مبارزه و جهاد مستمر فلسطین در برابر بریتانیا و صهیونیسم است که در عین حال، همراه خود روشی جدید و تحولی طبیعی به همراه دارد. ج. ناامیدی مردم از دولت‌های عربی و سازمان آزادی‌بخش فلسطین به‌دلیل خیانت و کنار گذاشتن مبارزه‌ی مسلحانه. د. مهم‌ترین عامل انتفاضه، اسلام و ایدئولوژی اسلامی است که عوامل دیگر را به حرکت درآورد و تبدیل به قیام و حرکت انقلابی کرد. این امر، متأثر از خیزش اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) بود» (پاشاپور، ۱۳۸۱: ۸۴).

انقلاب اسلامی به‌دلیل جذابیت در شعارها، اهداف، روش‌ها، محتوا و نتایج حرکت‌ها و سابقه مشترک دینی و تاریخی و شرایط محیطی منطقه‌ای و بین‌المللی پدیده‌ای اثرگذار در جهان اسلام به‌خصوص در میان مردم فلسطین اشغالی بوده است. حمایت از مظلوم و دفاع از سرزمین‌های مقدس اسلامی، از اهدافی بودند که زمینه‌ی تأثیرپذیری انقلاب اسلامی را در جهان اسلام به‌وجود آورد. وقوع انقلاب اسلامی به اصول مشترک مسلمانان نمود بیشتری

۲-۵-۱-هویت: کلمه‌ای است عربی که در زبان فارسی به جای واژه انگلیسی (identity) به کار می‌رود. معین در فرهنگ فارسی تحت عبارت "هویت" معانی‌ای از قبیل "ذات باری تعالی"، "هستی و وجود" و "آن چه موجب شناسائی شخص می‌شود" را می‌آورد. ولی در کل هویت مفهومی است که در علوم مختلف دارای فضای مفهومی خاصی است. هویت در اصل "هو هویت" بوده و به معنی "این همانی" یا "اتحاد به ذات" است. اتحاد به ذات به معنی اتصاف و شناخته شدن و یکی بودن موصوف با صفات اصلی و جوهری مورد نظر است. زمانی که از هویت پدیده‌ای سخن به میان می‌آید، باید آن سخن طوری باشد که نشان دهد پدیده مزبور به راستی گویای هیات و ماهیت وجودی خویش است» (الطائی، ۱۳۷۸: ۳۳).

۳-۵-۱-اشاعه: «آشکار کردن، فاش کردن (خبر و جز آن)، پاشیدن، پراکندن، گستردن» (معین، ۱۳۸۵: ۱۰۶). «اشاعه یا پخش، عبارت است از فرآیندی که بر طبق آن یک امر فرهنگی (یک نهاد یا اختراع فنی و جز آن) که علامت مشخصه‌ی یک جامعه است، در جامعه‌ی دیگری به عاریت گرفته شده و مورد پذیرش قرار می‌گیرد» (برزگر، ۱۳۸۲: ۴۳).

۶-۱-روش تحقیق

در مرحله‌ی اول با روش تاریخی - توصیفی و سپس با استفاده از روش تحلیلی به پردازش داده‌ها می‌پردازیم. در ضمندر این رساله با رهیافت سازه‌انگاری به بررسی چگونگی تأثیر هنجارهای انقلاب اسلامی در شکل‌گیری هویت انتفاضه‌ی فلسطین می‌پردازیم.

۷-۱-پیامد تحقیق

شناخت هویت انتفاضه‌ی فلسطین و چگونگی تأثیرگذاری انقلاب اسلامی بر آن.

۸-۱-بررسی ادبیات موضوعی تحقیق

در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران مطالعات گسترده‌ای در مورد موضوع فلسطین صورت گرفته است که هر یک موضوع را از زاویه خاصی مورد بررسی قرار داده‌اند، لکن بررسی تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر انتفاضه

از نگاه سازه‌نگاری رویکرد جدیدی است که در هیچ یک از آثاری که مورد مطالعه قرار گرفته مشاهده نشده است. البته نگارنده در خلال بررسی‌های خود از نتایج بسیاری از پژوهش‌های انجام شده بهره می‌گیرد.

۱-۸-۱- کتاب‌ها

۱) امرایی، حمزه (۱۳۸۳)، انقلاب اسلامی ایران و جنبش‌های اسلامی معاصر، انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی: تهران.

این کتاب به دنبال تجزیه و تحلیل بازتاب انقلاب اسلامی بر جنبش‌های اسلامی معاصر می‌باشد. نویسنده قبل از ورود به بحث تأثیرات انقلاب اسلامی، ابتدا ماهیت این انقلاب را از منظر رهیافت‌های گوناگونی هم چون رهیافت توسعه ناموزون - رهیافت اجتماعی و ... مورد بررسی قرار می‌دهد اما به جهت ناتوانی این رهیافت‌ها در ارائه تحلیلی دقیق و جامع، به این نتیجه می‌رسد که رهیافت فرهنگی به لحاظ ماهیت خاص و استثنایی انقلاب اسلامی از قابلیت بهتری برای تبیین انقلاب اسلامی برخوردار است. به جهت تبیین تأثیرات انقلاب اسلامی بر جنبش‌های اسلامی، تاریخچه‌ای از این جنبش‌ها تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی ارائه می‌شود. سپس با فرض بازتاب انقلاب اسلامی بر جنبش‌های اسلامی معاصر، تأثیرات عقیدتی - سیاسی و تأثیرات عملی این انقلاب به صورت موردی بر چند جنبش اسلامی در سطح جوامع اسلامی، مورد کنکاش قرار می‌گیرد. جنبش‌های موجود در سرزمین‌های اشغالی فلسطین از مواردی هستند که مورد بررسی قرار می‌گیرند و در نهایت این طور جمع‌بندی می‌کند که انقلاب اسلامی باعث پیدایش جنبش‌های جدید اسلامی و تغییر در مواضع جنبش‌های اسلامی قدیمی نسبت به قضیه اشغال فلسطین و واکنش آن‌ها در میدان مبارزه با صهیونیست‌ها گردید. به نحوی که انتفاضه حاصل این تحول در صحنه فکر و عمل در میان جنبش‌های اسلامی حاضر در صحنه فلسطین می‌باشد. نگاه حاکم بر این کتاب نگاهی توصیفی و تحلیلی به جریان فعل و انفعالات جنبش‌های اسلامی در دهه‌ی هشتاد و اوایل دهه‌ی نود میلادی به دنبال وقوع انقلاب اسلامی ایران است.

۲) حشمت‌زاده، محمدباقر (۱۳۸۵)، تأثیر انقلاب اسلامی ایران بر کشورهای اسلامی، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی: تهران.

این کتاب بر این فرض استوار است که انقلاب اسلامی بازتاب‌هایی را به دنبال داشته است. لذا سعی نویسنده در جهت روشن نمودن چرایی، چگونگی و چه مقداری تأثیر انقلاب اسلامی می‌باشد. انقلاب اسلامی به جهت برخورداری از ایدئولوژی فراملی و جذابیت در شعارها و اهداف و روش‌ها و محتوا توانسته است تا در میان ملل دیگر به ویژه ملت‌های مسلمان نفوذ نماید. این اثربخشی به طور طبیعی و یا بصورت ارادی و برنامه ریزی شده و از طریق کانال‌های رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران صورت پذیرفته است. انقلاب اسلامی در سه سطح دولت‌ها، ملت‌ها، نهضت‌ها و جنبش‌ها تأثیر گذاشته و تغییراتی را به وجود آورده است. تأثیر انقلاب اسلامی در همه جا یکسان نبوده است. بلکه این تأثیرگذاری وجوه مختلفی داشته و لذا واکنش‌های متفاوتی را نیز برانگیخته است. نویسنده شاخص‌هایی هم چون تقارن، توالی و تشابه را جهت اثبات بازتاب انقلاب اسلامی مطرح نموده است. ذکر نمونه‌هایی از تأثیر انقلاب اسلامی بر کشورهای عربی آسیا، کشورهای عربی شرق مدیترانه، کشورهای عربی آفریقا، تأثیر انقلاب اسلامی بر آفریقای سیاه، افغانستان و کشورهای آسیای مرکزی، کشورهای جنوب شرقی آسیا، ترکیه و کشورهای شبه قاره هند، بخش دیگری از این کتاب است. هر چند نویسنده در این کتاب جهت اثبات ادعای خود از رهیافت‌های گوناگونی بهره جسته است و با رهیافت پایان‌نامه همخوانی ندارد، اما می‌توان بین موضوع پایان‌نامه و این کتاب شباهت‌هایی را یافت.

۳) الغنوشی، راشد (۱۳۷۲)، حرکت امام خمینی و تجدید حیات اسلام، ترجمه سید هادی خسرو شاهی، موسسه اطلاعات: تهران.

مؤلف این کتاب در ابتدا به طرح این پرسش می‌پردازد که «چرا مسلمانان عقب مانده‌اند و دیگران به پیشرفت رسیده‌اند؟ از دید او جهان اسلام به این سوال به دو شکل متناقض و ناهمگون جواب داده است: یکی مشکل را به جوهر اسلام باز می‌گرداند و چاره را در این می‌داند که این جوهر باید آن‌چنان دگرگون شود که با تمدن غرب

همراه گردد. شکل دوم، مشکل را تنها در خود مسلمین می‌داند، چرا که تاریخ نشان داده است که هرگاه مسلمانان از هویت راستین خود دور شدند، دچار عقب ماندگی گردیدند. برای رفع این نقیصه باید به حرکت تجدد پرداخت، آن سان که غبار تحجرات چهره‌ی اسلام زدوده شود. گرایش نخست در جنبش‌های ملی و ناسیونالیستی تبلور یافت که به غرب گرایش داشتند و گرایش دوم در اندیشه‌های سید جمال الدین اسدآبادی، اقبال و مصطفی صبری متبلور شد. سرانجام این جریانات در سه گرایش اخوان المسلمین، جماعت اسلامی پاکستان و حرکت اسلامی ایران ظهور کردند. بنا به باور وی این سه جریان دارای وجوه اشتراکی می‌باشند که آن‌ها را به یکدیگر شبیه ساخته است. درک فراگیر از اسلام، توجه به مسئله‌ی میهن علی‌رغم داشتن ایدئولوژی جهان شمول، توجه به مسائل اقتصادی و اجتماعی، آزادی از فرهنگ غرب، اعتقاد به قابلیت اجرایی در اسلام، توکل به خدا، مردمی بودن، سازماندهی و تشکیلات، وجوه اشتراک این سه جریان می‌باشد. الغنوشی بعنوان مولف این کتاب در ادامه به ویژگی‌های خاص و ویژه‌ی هر یک از حرکت‌های اسلامی معاصر یعنی اخوان المسلمین، جماعت اسلامی پاکستان و حرکت اسلامی ایران در صحنه‌ی اندیشه و عمل اشاره می‌کند و به این نتیجه‌گیری می‌رسد که هر کدام از این جنبش‌ها واکنشی بوده است در برابر بحران‌هایی که جوامع اسلامی را در بر گرفته است. آنان علی‌رغم دارا بودن تفاوت، یک هدف را دنبال می‌کردند و آن نیز تجدید حیات اسلام بوده است. انقلاب اسلامی ایران هر چند در ادامه‌ی حرکت جنبش‌های اسلامی گذشته در جهان اسلام می‌باشد، اما به جهت دارا بودن برخی ویژگی‌ها از سایر جنبش‌های اسلامی معاصر متمایز و برجسته می‌باشد و بیان‌گر یک پیشرفت کیفی در حرکت اسلامی معاصر می‌باشد. در تاریخ معاصر اسلام، این نخستین بار است که جنبش اسلامی قدرت آن را پیدا کرده است که انقلابی را شکل دهد و آن را توسط شیوه‌ای مردمی پیاده سازد. در میان جنبش‌های اسلامی، انقلاب سیاسی - اجتماعی ایران از لحاظ مقاومت در مقابل تجاوز خارجی و هم‌چنین در برخی از ابعاد اجتماعی، چون بعد مذهبی، موقعیتی چشم‌گیر و درخشان دارد. حضور علماء در رهبری انقلاب اسلامی ویژگی مشخصه‌ی دیگر این انقلاب است. مردم به علماء اعتقاد دارند و از ایشان اطاعت می‌کنند. نقش امام خمینی در ایجاد حکومت اسلامی ایران به راستی فوق‌العاده عظیم بوده است. او توانست

با زبان توده‌ها با ایشان سخن گوید و در نتیجه به بهترین وجه ممکن آنان را بر علیه دشمن داخلی و خارجی بسیج نماید. این انقلاب برای نخستین بار در تاریخ، عظیم‌ترین بخش‌های توده‌ها و مظلوم‌ترین آنان در تمامی طبقات و سرانجام تحصیل کرده‌ها را بسوی خود جلب کرد. انقلاب ایران یکی از موفقیت‌های عظیم در جهان معاصر است. حادثه‌ای تعیین کننده که به‌عنوان بهترین نمونه در حرکت جنبش‌های اسلامی معاصر باقی خواهد ماند. با پیروزی این انقلاب، اسلام برای نخستین بار توانسته است بعنوان تئوری انقلاب جهانی مطرح گردد.

۴) موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (۱۳۷۳)، فلسطین از دیدگاه امام خمینی، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی: تهران.

این کتاب با جمع آوری سخنان امام خمینی در خصوص مسئله‌ی فلسطین نشان می‌دهد که مسئله‌ی فلسطین و اشغال آن توسط رژیم صهیونیستی از دید امام خمینی یک مسئله‌ی مهم و حیاتی در جهان اسلام بشمار می‌آمده است. لذا امام راحل از سال‌های طولانی حتی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، نسبت به این مسئله حساسیت نشان می‌داده است و در مناسبت‌های مختلف نسبت به مسئله‌ی فلسطین از خود واکنش نشان داده است. این کتاب با تفکیک موضوعی سخنان امام خمینی در خصوص مسئله‌ی فلسطین، سخنان ایشان را در چندین بخش گنجانده است. سخنان امام خمینی در خصوص ماهیت اسرائیل، سخنان امام خمینی در واکنش به روابط ایران و اسرائیل در زمان رژیم پهلوی، خطاب امام خمینی به سران کشورهای اسلامی و درخواست از ایشان در جهت واکنش قاطع نشان دادن در برابر تجاوزات رژیم صهیونیستی، سفارش امام خمینی به مردم مسلمان جهان و مردم فلسطین در جهت هوشیاری در برابر توطئه‌های اشغال‌گران قدس و در نهایت، ایشان راه موفقیت ملت‌های مسلمان به‌ویژه ملت فلسطین را در گروه بازگشت به اسلام و متحد شدن می‌داند و این دو عامل را شرط نجات فلسطین و جلوگیری از امیال توسعه طلبانه صهیونیست‌ها دانسته است.

۵) دهشیری، محمدرضا (۱۳۸۸)، بازتاب مفهومی و نظری انقلاب اسلامی ایران در روابط بین‌الملل، نشر شرکت انتشارات علمی و فرهنگی تهران: تهران.